

ὑπευθύνους· ἀλλ' ἔτι θέλομεν ἀγνοεῖ τὸ πλεῖστον τὴν ποιότητα καὶ τὴν ποσότητα τῶν τροφῶν, ἃς θεωροῦμεν ὡς ἀρίστα. Δέν εἶναι παράδοξον ὁ χωρικός ὁ φιλοτιμούμενος νὰ ἦναι ἐλίγον σπουδασμένος, νὰ γνωρίζῃ τὴν ποσότητα τοῦ λευκώματος, τοῦ ἀμύλου καὶ ὄλων τῶν ἄλλων συστατικῶν τῶν τροφῶν καὶ νὰ δίδῃ αὐτάς εἰς τὸν χοῖρόν του, τὴν αἴγα, τὸν ἵππον του, ἀναλόγως τοῦ σκοποῦ του, εἴτε προτίθεται νὰ παχύνῃ τὰ θρέμματά του, νὰ λάβῃ γάλα, εἴτε νὰ χρησιμοποιήσῃ πρὸς ἐργασίαν· τὸν ἀντίον δ' ἡμεῖς ὅταν χλευάζωμεν τὰ διδόμενα τῆς ἐπιστήμης, ὅταν προκειμένου περὶ τῆς τροφῆς τοῦ ἀνθρώπου, οὕτινος ἡ ἕρεσις πόσω συνήθως εἶναι ἀνάγκη νὰ ὀδηγῆται ὑπὸ τοῦ λογικοῦ καὶ τῆς καλῆς συναίσθησεως, ἀφοῦ δὲ ἴδωμεν τὴν ἐπιστήμην ἀπαντῶσαν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἃς ὀδηγοῦμεθα εἴτα παρὰ τῆς ἐγκρατείας καὶ ἐργατίας· ἡ ἐργασία ἀνοίγει τὴν ἕρεξιν, ἡ ἐγκράτεια τὴν περιορίζει. Ἐνταῦθα κατάλληλον ν' ἀναφέρωμεν μίαν ἔτι λέξιν τοῦ Dr Sanderregger: « Ἀφαιρέσατε παρὰ τοῦ λαοῦ τὸ ἥμισυ τῶν καπνηλείων καὶ θέλετε κλείσει τὰ ἥμισυ τῶν νοσοκομείων καὶ φυλακῶν. »

Ἐννοεῖτε ὅτι δὲν ἐξήγηται τὴν ὑπόθεσίν μου, ἄλλως οὐδὲ τοῦτο ἦτο ὁ σκοπός μου. Ἐν τούτοις θέλω συγκεφαλαιώσαι τὴν μικράν μου ἐργασίαν εἰς δύο λέξεις, ὡς ἔπραξεν ὁ M. Acland d'Oxford, πρόεδρος τῆς Ὑγιεινῆς Ἐταιρίας, εἰπὼν εἰς τινὰ ἐν Plymouth συνέλευσιν, ὅτι ὁ κώδικς τῆς ὑγιεινῆς δύναται νὰ συγκεφαλαιωθῇ εἰς τὰς δύο ταύτας λέξεις: καθαριότης καὶ φόβος πρὸς τὸν Θεόν (Cleanliness, godliness). Θέλω δὲ ἀναφέρει καὶ τὸν Disraeli, ὅστις κατὰ τὸ 1873 ἔλεγε ἐν Manchester: « Ἡ βελτίωσις τῆς ὑγιεινῆς κατεστάσεως τῶν ἀνθρώπων ἐν γένει ἀποτελεῖ τὸ κοινωνικὸν ζήτημα ὅπου πρέπει νὰ πρωτεύῃ πάντων τῶν ἄλλων καὶ νὰ ἐφευκθῇ ἐν πρώτοις τὴν προσοχὴν τοῦ πολιτικοῦ (de l'homme d'Etat), εἰς ὁποῖονδήποτε ἄλλως πολιτικὸν κόμμα ἀνήκει. »

Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Ἐταιρία τῆς ὑγιεινῆς τῆς Lausanne δὲν θέλει ἀναρρυνθῆ βλάβουσα τὰς δυσκολίας, αἵτινες καταπολεμοῦσι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς αἰ ἀληθεῖς πρόοδοι εἰς βραδείαι καὶ τὰ ἀποτελέσματα τὰ δυσκόλως ἀπολαμβανόμενα εἰς διαρκῆ.